

Rodinné systémy a domácí násilí

Mgr. Petra Vazačová

Jak často si myslíte, že jsou děti oběťmi nebo svědky DN?

- 2.9.2006 Bílý kruh bezpečí a Philip Morris ČR a.s., výsledky 2., srovnávacího reprezentativního výzkumu o domácím násilí v ČR, srovnání s rokem 2001.

16%	hladina výskytu domácího násilí v ČR (opakovaným výzkumem potvrzena) u populace starší 15 let.
80 %	rodin, v nichž dochází k násilí mezi partnery, žijí děti
60%	těchto rodin se násilí odehrává přímo před jejich zraky

Vědecké studie prokázaly, že v **70 % případů** žen zažívajících násilí, **jsou týrány také děti**. (Bowker – Arbitell – McFerron: On the relationship between wife beating and child abuse. In: Yllö K. – Bograd M. (eds.): Feminist perspectives on wife abuse. London, 1989.)

Zkušenost s násilím má pro děti vždy negativní důsledky, jak v případě přímého, tak nepřímého násilí. **10 až 30 % dětí a mladých lidí** se stává během dětství nebo dospívání **svědkem domácího násilí**. (Kavemann – Kreyssig: Handbuch Kinder und häusliche Gewalt. Wiesbaden, 2006)

V 45,2 % případech domácího násilí mezi partnery bylo svědkem i dítě (dětí), z toho v 2,9 % případech došlo k fyzickým zraněním dítěte. (proFem, 2014)

Z 300 oslovených dětí z rodin, kde bylo domácí násilí, 283 (**94 %**) bylo **svědky domácího násilí** namířeného na jejich matky. Všechny z těchto dětí jsou svědky psychického násilí, **fyzický útok na svou matku zažilo 33,6 %** dětí. Pachatelé domácího násilí **týrají své děti ve 40 – 60 % případů**. (Rosa, 2007)

Zároveň **73 % matek**, které byly oběťmi fyzického a/nebo sexuálního násilí ze strany partnera, **uvádí, že alespoň jedno z jejich dětí vědělo**, že k takovému násilí dochází. (Násilí na ženách: průzkum napříč EU, 2014)

Vliv DN na děti:

- Děti jako oběti domácího násilí = syndrom CAN
- Děti jako svědci domácího násilí
- Děti jako sekundární oběti domácího násilí

- Druhotné zraňování a vystavování oběti další nadbytečné psychické či emocionální zátěži
- Opětovné zraňování oběti
- Oběť se stává zároveň i obětí vyšetřování

Čím se to děje

- Opakované výpovědi
- Nedůvěra v to, co oběť říká
- Obviňování za to, co se stalo
- Přenášení odpovědnosti
- Odebrání dítěte z rodiny

Vývojové hledisko:

- opožďování ve vývoji (řeč, hygienické návyky, emotivita je plochá, aj.)
- věku nepřiměřená zralost

Emocionální

- Neujasněné pocity hněvu
- Smutek, sklíčenost
- Strach
- Uzavřenost
- Pocity viny
- Pocity studu
- Přílišné sebeovládání
- Nedostatečné sebeovládání
- Nízké sebevědomí

Kognitivní

- Neschopnost se soustředit
- Snížená motivovanost k výkonu
- Nižší výkonnost obecně
- Poruchy paměti
- Opoždění řeči

Sociální

- Snížená sociální kompetence
- Nedostatek empatie
- Nedostatečná sebeúcta
- Problémy v interakci
- Snížená adaptabilita
- Snížená schopnost samostatného rozhodování

Behaviorální

- Agresivní chování
- Nekontrolovatelné chování
- Předvádění se
- Otupělost, letargie
- Extrémní nesmělost, apatie
- Zneužívání návykových látek
- Opakování naučeného násilného chování

Syndrom PAS

Parental Alienation Syndrome

- Syndrom zavrženého rodiče
- Syndrom zcizeného rodiče
- Programující rodič
- Autor pojmu - R. A. Gardner – 1986

Diagnostická kritéria PAS dle Gardnera

- Kampaň za degradaci rodiče
- Slabé, neodůvodněné či absurdní zdůvodňování degradačních snah
- Nedostatek ambivalence
- Reflexní podpora programujícího rodiče ve sporu
- Nepřítomnost pocitů viny za zavrženým rodičem
- Vypůjčené scénáře
- Rozšíření nenávisti a nepřátelství na celou původní rodinu zavrženého rodiče

- Tři typy intenzity – mírná, střední, těžká

- Milí studenti: „Co je nejlepší řešení pro dítě?“

Video Zuřivec

- vyšší riziko opakování modelu násilného chování v dospělosti
- cyklus násilného chování pokračuje v další generaci
- buď jako oběť nebo jako násilník

Dlouhodobé důsledky DN na děti

- emoční poruchy
- poruchy chování
- úzkosti, deprese
- agrese
- nízká sebeúcta
- nízká sebekontrola
- nebo naopak přehnané sebeovládání
- stažení se, apatie, extrémní nesmělost
- ...

Sociální služby pro děti oběti či svědky DN

- OSPOD
- Sociální kurátoři
- Dětské krizové centrum
- Ambulance dětských psychologů
- Neziskové organizace

Použitá literatura

- Bednaříková, Z.; Macková, K.; Wünschová, P.; Bláhová, K. (2009). *Domácí násilí: Zkušenosti z poskytování sociální a terapeutické pomoci ohroženým osobám*. Praha: Acorus.
- Marvánová-Vargová, B.; Pokorná, D.; Toufarová, M. (2008). *Partnerské násilí: oběti partnerského násilí. Násilí mezi rodiči očima dětí. Pachatelé partnerského násilí*. Praha: Linde.